

ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОЗАПИСУ НА ЗМАГАННЯХ УСІХ РІВНІВ ЯК НАЙВАЖЛИВІШИЙ ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОСТІ СУДДІВСТВА В ЛЮБИТЕЛЬСЬКОМУ БОКСІ

Вострокнутов Л. Д., Булгаков Д. О., Єрьоменко В. В.
Харківська державна академія фізичної культури

Анотація. Обґрунтовується доцільність використання відеозапису двоюбою з боксу на змаганнях різного рівня, що сприятиме збереженню здоров'я спортсменів, більш ефективній підготовці українських боксерів до виступу на змаганнях, знизить кількість суддівських помилок, підвищить відповідальність суддівського корпусу за свої дії і об'єктивність прийнятих рішень. Проаналізовані бої і результати змагань 2010–2011 років, проведено вибіркове анкетування учасників з проблеми упередженого і необ'єктивного суддівства в боксі.

Ключові слова: бокс, відеозапис, змагання, здоров'я спортсменів, ефективна підготовка, судді, суддівські помилки, відповідальність, упередженість, об'єктивність.

Аннотація. Вострокнутов Л. Д., Булгаков Д. А., Еременко В. В. Использование видеозаписи на соревнованиях всех уровней как важнейший фактор повышения объективности судейства в любительском боксе. Обосновывается целесообразность использования видеозаписи поединка по боксу на соревнованиях разного уровня, что будет способствовать сохранению здоровья спортсменов, более эффективной подготовке украинских боксеров к выступлению на соревнованиях, снизит количество судейских ошибок, повысит ответственность судейского корпуса за свои действия и объективность принятых решений. Проанализированы бои и результаты соревнований 2010–2011 года, проведено выборочное анкетирование участников по проблеме предвзятого и необъективного судейства в боксе.

Ключевые слова: бокс, видеозапись, соревнования, здоровье спортсменов, эффективная подготовка, судьи, судейские ошибки, ответственность, предвзятость, объективность.

Abstract. Vostroknutov L., Bulgakov D., Eriomenko V. Obligatory use of the videotape recording on the competitions of all levels as a major factor of increase of objectivity of judging is in the amateur boxing. Expediency of the use of the videotape recording of duel is grounded on boxing on the competitions of different level., that will assist maintenance of health of sportsmen, to more effective preparation of the Ukrainian boxers to appearance on competitions, will reduce the amount of judge errors, will promote responsibility of judge corps for the actions and objectivity made decision. Fights and results of competitions are analysed 2010 - 2011 years, the selective questionnaire of participants is conducted on issue of the preconceived and biased judging in boxing.

Key word: boxing, videotape recording, competitions, health of sportsmen, effective preparation, judges, judge errors, responsibility, prejudice, objectivity.

Постановка проблеми. Одним із найважливіших чинників, який безпосередньо впливає на успішний виступ українських боксерів на міжнародних турнірах, чемпіонатах Європи, світу, олімпійських іграх – на рівні спортивної майстерності боксерів – є правильне визначення переможців на відбіркових змаганнях, що залежить багато в чому не тільки від підготовленості спортсменів, але й від професіоналізму і об'єктивності суддів змагань. Обов'язкове ведення відеозапису на офіційних чемпіонатах з боксу, який у спірних поєдинках буде детально вивчений фахівцями і стане вирішальним при визначенні переможця, сприятиме поліпшенню якості суддівства, недопущенню необ'єктивного суддівства, підвищенню спортивної майстерності українських боксерів, що, безумовно, позитивно відіб'ється на результатах виступів українських боксерів на змаганнях різного рівня і, звичайно, сприятиме збереженню здоров'я спортсменів [1–3; 15; 18; 19].

Мета роботи. Підвищення об'єктивності суддівства в сучасному любительському боксі України.

Завдання дослідження. Обґрунтувати доцільність обов'язкового використання відеозапису на змаганнях різного рівня в любительському боксі України.

Методи і організація дослідження: аналіз боїв і результатів суддівства змагань з боксу, які проводи-

лися в місті Харкові та Харківській області впродовж 2010–2011 років, а також чемпіонату Європи 2011 року (Турція) та чемпіонату Світу 2011 року (Азербайджан); анкетування учасників змагань.

Спортсмени групувались за статтю, віком і рівнем спортивної майстерності. Усього за цей період часу було опитано понад 200 спортсменів. Кваліфікація – від 1 розряду до Заслуженого майстра спорту. Вік – від 15 до 30 років.

Виклад основного матеріалу. Постійний розвиток науково-технічного прогресу безпосередньо діє на всі сторони життя і діяльності нашого суспільства, у тому числі і на заняття спортом у цілому, і боксом, як окремим видом спорту. Ні у кого вже не викликає здивування «Суддівська електронна апаратура (СЕА)», що набула поширення та останнім часом використовується при проведенні не лише чемпіонатів і першостей України, але й на чемпіонатах і першостях областей, чемпіонатах ВНЗ, при проведенні турнірів різного рівня й т. д. Такі нововведення останніх років, як обов'язковий комплект суддівської електронної апаратури, використання кап, які не потребують тривалих «підгонів» перед застосуванням, та інші стали вже всім звичними і невід'ємними атрибутами тренувань і змагань з боксу, а їх відсутність викликає тільки подив [13, с. 44].

Харківська школа боксу, яка впродовж багатьох

років займає передові позиції у вітчизняному боксі, підготувала багато відомих боксерів, які прославилися своїми успішними виступами на чемпіонатах Європи, світу, олімпійських іграх, провідних міжнародних турнірах (Анатолій Кліманов, Сергій Данільченко, Віктор Моршнев, Леонід Задорожний, Олександр Лукстін). Серед багатьох факторів, які сприяють розвитку боксу в Харкові, не останнє місце займає традиція ретельної підготовки до організації і проведення змагань [4–8; 14; 16].

У роботі були проаналізовані виступи боксерів на змаганнях, які проводилися в 2010–2011 роках у м. Харкові, а саме: чемпіонати Харківської області серед чоловіків; чемпіонат України 2011 року серед чоловіків; чемпіонат ВНЗ України серед жінок 2010 року; чемпіонати ВНЗ Харківської області; міжнародні турніри пам'яті Б. К. Андреева і В. М. Мокрова; республіканські турніри, що проводилися в м. Чугуїв Харківської області, а саме: пам'яті легендарного льотчика другої світової війни, тричі Героя Радянського Союзу Івана Микитовича Кожедуба, пам'яті легендарного козака Запорізької Січі Івана Дмитровича Сірка, а також турнір «Олімпійські надії»; матчеві зустрічі з боксу між збірними командами України і Польщі, а також України і Франції. Всі

вищезгадані змагання були проведені на досить високому рівні, з урахуванням масштабу змагань. У той же час, були і деякі недоліки при проведенні змагань, яких практично уникнути неможливо, але потрібно прагнути, щоб звести їх до мінімуму. На всіх цих змаганнях автори даної статті проводили вибіркове анкетування спортсменів. На Чемпіонатах Європи та світу 2011 року анкетування спортсменів не відбувалося, тому автори статті користувалися даними, які були викладені на офіційному сайті в Інтернеті Федерації боксу України та відеозаписами боїв в Інтернеті [12].

В анкетах були сформульовані наступні питання:

1. Чи існує проблема необ'єктивного суддівства (так / ні)?

2. Як часто Ви стикалися з упередженим суддівством (на більшості змагань / на деяких змаганнях / одиничні випадки)?

3. На вашу думку, упередженість яких суддів найчастіше проявляється (суддів у ринзі / бічних суддів / усіх суддів)?

4. Чи можливо вирішити цю проблему (так / ні / можливо)?

Результати анкетування спортсменів-боксерів представлені на рис. 1–4.

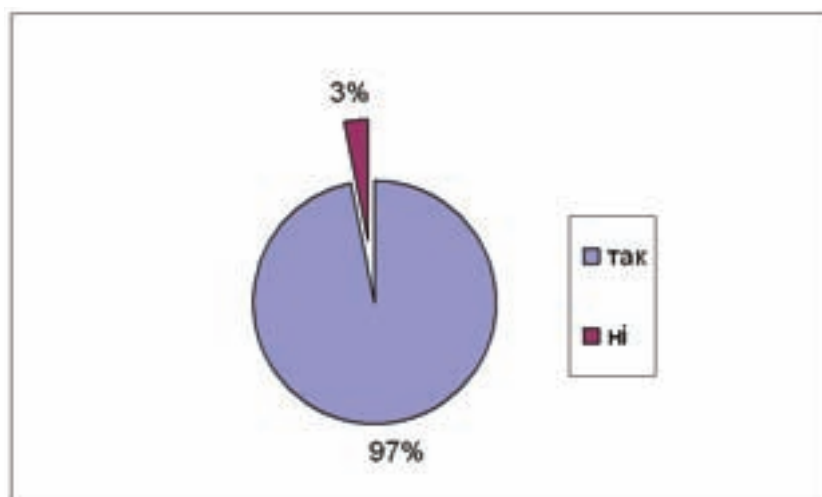

Рис. 1. Відповіді на питання: «Чи існує проблема необ'єктивного суддівства?»

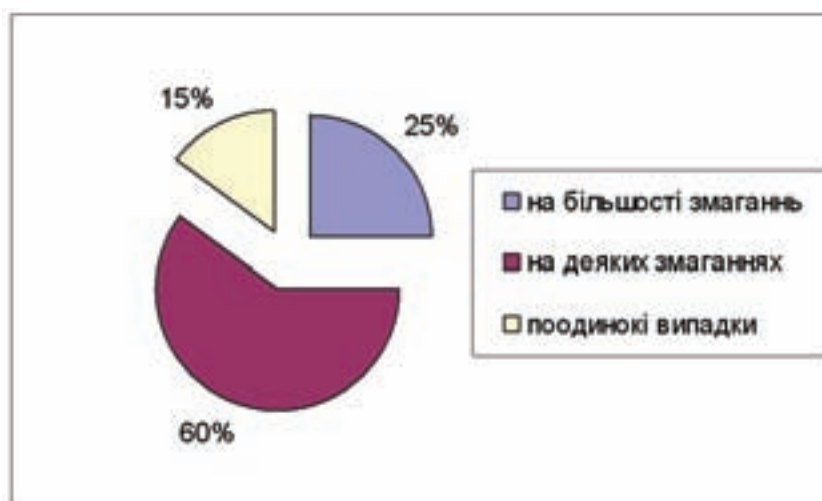

Рис. 2. Відповіді на питання: «Як часто Ви стикалися з упередженим суддівством?»

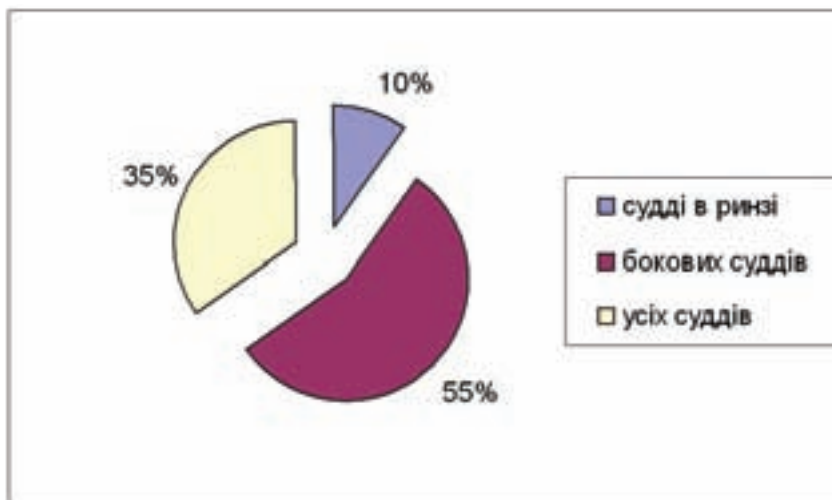

Рис. 3. Відповіді на питання: «На вашу думку, упередженість яких суддів найчастіше проявляється?»

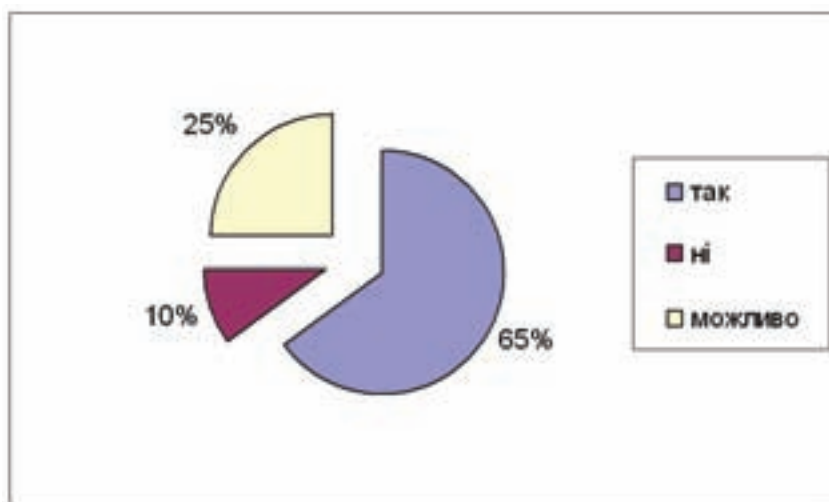

Рис. 4. Відповіді на питання: «Чи можливо вирішити цю проблему?»

Особливістю цієї публікації є той факт, що вона підготовлена не сторонніми спостерігачами змагань, а безпосередньо учасниками вищезгаданих змагань. Це – учасники змагань, судді змагань, представники команди, що виступала на змаганнях.

При проведенні даних змагань мали місце найбільш поширені помилки як в діях боксерів, так і суддівські упущення, які зустрічаються майже на усіх змаганнях [4; 8–10; 11; 13]. Але, якщо на Чемпіонаті України серед чоловіків у березні 2011 року, коли подавалися апеляції на рішення суддів, то за підсумками їх розгляду і за наявності можливості повторного перегляду з використанням відеозапису поєдинків були скасовані в півфінальних поєдинках рішення суддів у двох вагових категоріях, що дозволило, у тому числі, Тарасу Шелестюку брати участь у Чемпіонаті світу й добитися золотої медалі у ваговій категорії до 69 кг, то на змаганнях, де не ведеться відеозапис боїв, апелянти дуже часто йдуть незадоволеними.

Аналогічна картина спостерігається й на змаганнях більш високого рівня. Так, на Чемпіонаті світу 2011 року в Баку олімпійський чемпіон Пекіна, лідер збірної України з боксу Василь Ломаченко став жертвою скандального суддівства в поєдинку 1/8 фіналу. У бою проти бразильця Робсона Консейсао пер-

ший раунд пройшов у рівній боротьбі й завершився нічий – 5:5. У другій тривилинці Василь Ломаченко значно додав і виграв раунд, проте судді віддали перевагу бразильцеві, встановивши рахунок 13:10. У завершальному раунді Ломаченко вийшов уперед, але спочатку рефері зняв два очки з українця, а потім стільки ж – з бразильця. Після цього, коли Ломаченко відправив Консейсао на підлогу ударом у тулуб, рефері відлічив бразильцеві нокдаун, і тут же зняв два очки з українця за нібито удар нижче за пояс, хоча не повинен був цього робити, якщо вже зарахував нокдаун. Саме ці два очки й коштували Ломаченку перемоги – підсумковий рахунок поєдинку був 20:19 на користь бразильця. Відразу після поєдинку українська сторона подала апеляцію, і Міжнародна асоціація любительського боксу, з використанням повторного перегляду відеозапису цього поєдинку, задовольнила її. Українець продовжив виступи й приніс у скарбничку збірної України першу в цьому Чемпіонаті світу медаль найвищого ґатунку. У результаті збірна команда України зайняла перше командне місце, причому чотири боксери стали переможцями в своїх вагових категоріях: Василь Ломаченко – у ваговій категорії до 60 кг; Тарас Шелестюк – у ваговій категорії до 69 кг; Євген Хітров – у ваговій категорії до 75 кг; Олександр

Усик – у ваговій категорії до 91 кг, а Денис Беринчик завоював срібну медаль у ваговій категорії до 64 кг [12].

На Чемпіонаті Європи в Турції 2011 року результатом бою в чвертьфіналі Дмитра Булгакова з Микитою Івановим та у фіналі, де Іванов змагався з боксером з Ірландії, були оцінені суддями з явними помилками.

Застосування відеозапису змагань дає точнішу оцінку результатів поєдинків боксерів, як і в ряді інших видів спорту. Давно і постійно застосовується відеозапис, відеоповтор, стоп-кадр, уповільнена зйомка, покадровий перегляд (фігурне катання, гімнастика, стрибки у воду, легка атлетика й інші), де немає об'єктивних показників (кілограмів, метрів і т. п.) допускаються суддівські помилки, бо процес суддівства – це взагалі дуже суб'єктивний процес.

Суб'єктивізм суддівства нівелюється застосуванням повсюдно відеозапису. Точніше складається загальна оцінка суддів поза рингом [7, с. 56].

Відеозапис може дати правильнішу оцінку результату поєдинку й об'єктивнішим зробити суддівство, від якого залежить подальше зростання майстерності спортсмена та його перспективи [7; 9; 12; 17]. Узв'язку з тим, що в складі суддівської колегії знаходяться люди з різними суб'єктивними і об'єктивними розуміннями бою, в їх оцінках буває чимало розбіжностей, через те, що судді спостерігають за боєм з різних сторін рингу і, природно, не усі тонкощі і деталі бачать одночасно. Ці суб'єктивні і об'єктивні моменти бою іноді й дають судді можливість виставити оцінку, яка не співпадає з більшістю оцінок його колег-суддів.

Література:

1. Акопян А. О. Бокс. Примерная программа спортивной подготовки / А. О. Акопян / [рецензенты: д.п.н. проф. Н. А. Худатов, д.п.н. проф. И. П. Дегтярев, к.п.н. проф. В. С. Дахновский]. – М., 2005. – 71 с.
2. Атилов А. Современный бокс. Практическое руководство: [учебное пособие] / Атилов А. – М.: Феникс, 2003. – 640 с.
3. Булгаков Д. О. Класичний бокс як системоутворюючий чинник спортивних єдиноборств / Булгаков Д. О. // Слобожанський науково-спортивний вісник: [наук.-теорет. журн.]. – Харків: ХДАФК, 2008. – С. 77–82.
4. Кагалик П. Уроки бокса для начинающих: [справочник] / Кагалик П. – М.: Феникс, 2006. – 272 с.
5. Качурин А. Бокс в системе физической культуры студента / Качурин А. – М.: Физкультура и Спорт, 2006. – 344 с.
6. Киселев В. А. Бокс. Совершенствование спортивной подготовки высококвалифицированных боксеров: [учебное пособие] / Киселев В. А. – М.: Физическая культура, 2006. – 127 с.
7. Коньков В. Проблемы судейства. Субъективизм судейства в боксе / Коньков В. // Бокс: [ежегодник]. – М.: Физкультура и спорт, 1977. – С. 56–58.
8. Лысенко А. Бокс. Совершенствование техники / Лысенко А. – М.: Дудукчан, 2007. – 152 с.
9. О'Лири П. Школа современного бокса: [учебное пособие] / О'Лири П. – М.: Феникс, 2006. – 640 с.
10. Остьянов В. Н. Бокс (обучение и тренировка): [учебн. пособие для ВУЗов] / В. Н. Остьянов, И. П. Гайдамак. – Киев: Олимпийская литература, 2001. – 240 с.
11. Остьянов В. Н. Бокс: [учебное пособие] / В. Н. Остьянов, И. И. Гайдамак. – К.: Олимпийская Литература, 2005. – 240 с.
12. Офіційний сайт Федерації боксу України в Інтернеті.
13. Пацатий А. М. Правила змагань з боксу / А. М. Пацатий, Г. І. Комісаренко, О. М. Кучерявий та ін. – Київ: Видавництво Федерації боксу України, 2010. – 51 с.
14. Санников В. А. Теоретические и методические основы подготовки боксера / В. А. Санников, В. В. Воропаев. – М.: Физическая культура, 2006. – 130 с.
15. Тарас А. Бокс. История и техника / А. Тарас, В. Лялько. – М.: Харвест, 2007. – 480 с.
16. Филимонов В. И. Бокс. Педагогические основы обучения и совершенствования: [учебник] / Филимонов В. И. – М.: Инсан, 2001. – 400 с.
17. Филимонов В. И. Теория и методика бокса: [монография] / Филимонов В. И. – М.: Инсан, 2006. – 584 с.
18. Ширяев А. Г. Бокс и кикбоксинг: [учебное пособие] / А. Г. Ширяев, В. И. Филимонов. – М.: Academia, 2007. – 240 с.
19. Щитов В. В. Бокс. Эффективная система тренировок / Щитов В. В. – М.: Фаир-пресс. – 472 с.